

"Stajerc" izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje. Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 3 kron, za pol in četrt leta razmerno; za Ogrsko 4 K 50 vin, za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računajo naročnino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne številke se prodajajo po 6 v. Uredništvo in upravnštvo se nahajata v Ptuj, gledališko poslopje števil. 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastoj, ali rokopiše se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer. Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inseratov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 40. | V Ptuj v nedeljo dne 3. oktobra 1909. | X. letnik.

Deželni izdajalci na delu!

Zdaj smo na jasnem, — prvaški poslanci so v deželnem zboru sneli krinko raz obraza in so odkrito povedali, kakšne namene in kakšne cilje ima njih brezvestna politika naga stoji ta prvaška politika zdaj pred nami, v vsej svoji slabosti in zanikarnosti. In pametnemu človeku vsakipi kri, ako opazuje nepodno nastopanje tistih žegnanih gospodov, katere je slovenski ljudstvo spodnje Štajerske v svoji duševni kratkovidnosti poslalo v deželni zbor.

Ali je deželni zbor res le taborišče politične strasti? Ali res nima več veljave nego kakšni "teater" vsakih kaplanov? Prvaški poslanci hočejo degradirati deželni zbor, hočejo v njem sleherno gospodarsko delo onemogočiti! To vidimo zdaj jasno!

Preje so bili v našem deželnem zboru Ploji in Jurtele. Gotove tudi ti gospodje niso imeli nikakršnega zmišlja za ljudske potrebe. Ali odkrito vsaj niso ovirali delo zbora, z narodnjaškimi brezvestnostmi niso preprečili uresničenje gospodarskih postav. Zdaj pa so prišli v deželni zbor en dr. Korošec, en Roškar, en Benkovič, en Ozmeč, en dr. Veretovek. V brezmejni svoji lenobi in strasti hočejo ti kaplani in doktorji deželni zbor razbiti, kakor so razbili državni zbor. To je edini namen njih nastopanja, to je edini cilj njih hrepenenja.

Komaj se je deželni zbor sešel, ko je že kaplan Korošec vstal in zahteval, da naj deželni namestnik in deželni glavar slovensko govorišča. Znano je, da glavar in z njim 90% deželnih poslancev slovenščine ne razumejo. S to nemogočo zahtevo se torej edino dragoceni čas zbornice trati in zapravlja. Ali dr. Korošec je mislil, da bode pred njim cela dežela na treh padla, kakor storiijo to zaslepljeni klerikalci doma. Korošec je hotel in dosegel edino nečuvani škandal, da se zamore potem pri nevednih svojih volilcih bahati. Tako je dal duhovnik Korošec signal za škandaliziranje v

deželnem zboru. In na njegovo komando so se škandali nadaljevali...

Prišlo je do obravnave o raznih predlogih, tikičih se podpore po umih prizadetim posestnikom spodnje Štajerske. Tudi največji narodnjak nam mora priznati, da je to čisto gospodarska zadeva. Pošten poslanec, pošten zastopnik svojih volilcev bi torej nikdar to zadevo ne izrabljaj v politične namene. V hipu, ko je treba lačnim kmetom pomagati, ni časa za narodnostno gonjo. Ali prvaški poslanci so bili drugačnega mnenja. Tudi v tem trenutku so svojo politiko uganjali. Prvi hujskač je bil zdaj brežiški dr. Benkovič, mož, kateri kaže svojo ljubezen do kmetov z podvojenimi računi. Ta mož je vtemeljeval svoj predlog nalašč v slovenskem jeziku. Večina poslancev ga ni razumela in je zato njegov predlog odklonila. Ako torej prebivalci, ki so bili po suši ali toči prizadeti, ne bodejo primerne podpore dobili, potem se naj pri dr. Benkoviču zahvalijo. Kajti Benkovič se je igral z njimi, — Benkovič je zanemarl njih interese, on je zaradi bedaste politične demonstracije svoje volilce v trenutku bede in revščine zapustil in izdal. Politično hujskanje mu je bilo več vredno, nego podpora.

Takšno je delo slovenskih poslancev v štajerskem deželnem zboru! Vse zaradi politične agitacije, vse zaradi nesramno nizke gonje proti nemštju. V gospodarskem oziru je bil naš deželni zbor vedno nestranskarški. Povsod, koder je bilo treba, dal je deželni zbor velikanske podpore, najsibode potem Nemcem ali Slovincem. Opozarjamo le na velikanske svote denarja, ki jih je dal deželni zbor za ponovljenje po uši uničenih goric. V trenutku nesreče ni poznal štajerski deželni zbor nobene razlike v narodnosti in celo slovensko-klerikalni poslanci se to dejstvo v javni seji pri-

znali. Ali zdaj so ti ljudje poživljajo na podpore, katere le doma pri nevednih svojih volilcih obljubujejo. Zdaj jim gre odlično za politiko, za narodnjaško, škodljivo politiko.

Človek se mora res vprašati: Ali imajo ti ljudje res kamenje namesto src? Ali ne vidijo prvaški poslanci, da je naš kmet v bližni revščini? Ali bi vsaj za ta hip ne mogli ponehati z gonjo in kmetu pomagati? Ne, tega prvaški poslanci ne storiijo. Kajti oni zasledujejo svoj edini cilj, katerega hočejo brez ozira na avstrijsko domovino in cesarja doseči. In ta cilj so zdaj tudi proglasili, javno povedali. Žalostno to vlogo prevzel je Roškar, tisti Roškar, ki je kot hlapec svojo gospodinjstvo ustrelil. Ta Roškar je dejal v odprti seji deželnega zbora dobesedno: "Pustite nas proste, odtrgajte nas od štajerske, ločite spodnje Štajersko od dežele". Tako je dejal Roškar v imenu svojih slovenskih tovarišev poslancev odkrito in javno v deželnem zboru. Kaj pomenijo te besede? Navadno deželno izdajstvo! Kar smo mi vedno o prvaki trdili, to priznavajo ti zdaj sami. Prvaki hočejo razbiti zeleno štajersko domovino. Zdrutiti hočejo potem spodnji del naše dežele s Kranjsko. To bi bil prvi korak v deželnem izdajstvu! Ravno tako bi potem hoteli razbiti Avstrijo in se združiti s Srbi, Hrvati ter Bulgari v jugoslovansko državo. V svoji brutalni brezobzirnosti je torej krvavi Roškar dvignil zastavo deželnega izdajstva nad slovenskimi poslanci. In to si je treba zapomniti za čase, ko bodejo prvaki zopet trobili, da so dobri Avstrijci in pokorni cesarju...

Ali se bode ljudstvo pustilo to dopasti? Nekaj časa še, kajti naše ljudstvo žalibog še spi. Ali prišel bode čas, ko požene ljudstvo samo vse veleizdajalske hujskače čez mejo...

Iz Amerike.

Seattle Wash, 24. avg. 1909.

Kakor običajno ima vsaki "National" (narod.) odločen en dan, za svoj dan na "Exposition Grand". Tak dan lahko vsaki narod po svojem proslavi na ta ali oni način. In ravno dne 18. avgusta je bil najslavnostnejši, najprejdanjši dan, za takaj bivajoče avstrijske podanike. Ravno ta dan so si izbrali avstrijski rodoljubi za svoj dan, da proslavijo tudi rojstni dan osivelega starčka cesarja Franza Jožefa I. Ob enem je bil tudi "Deutscher Tag" ali "Nemški dan" — ki se da meriti z onim dnevom, ko je bila otvorjena razstava. Nobečen dan drugih narodov se ne da primerjati z "Nemškim dnem"; niti Angleži domačini niso proslavili svoj dan tako, kakor Nemci in so jih Angleži sami v javnosti pohvalili. In to je fakt, da so Nemci veliko naprej v kulturnem oziru kakor Slovenci, pa magari če se kranjski razgrajajo trikrat v koruzo na glavo postavijo. Ne da bi zamisljal svoj mill materini jezik. Ne, tega ne, ampak človeka jeza pograbi, ko vidi in sliši toliko hujskanja napram Nemcem. Kje drugje pa so dobili slovenski odrešeniki znanje, kakor ravno pri nemških narodih? Da lahko danes masne dijete vlečejo! Zato pa je poverljivo vpoštevati in posnemati Nemce, ne trdim v vsem, ampak v kulturnem oziru pa je neobhodno potrebno. Idimo nazaj k slavnosti!

Točno ob 10. uri se je jel premikati spreved, po 2. ul. Av. South in 1. ul. Av. North. Spreved je bil dolg

na razdalje 2 angleški milj. V akciji so bili vsi Nemci in sploh vsi, kateri se zanimajo in so zmožni nemškega jezika, ga vpoštevajo in ne sovražijo! K proslavi tega dne pa so pripomogli tudi izven Washingtona živci Avstrijci in Nemci kakor n. p. iz Oregona, Utah, Montana itd. Parada je kazala lepo število ljudi namreč 13 tisoč oseb, na trotoarjih pa je pričakovalo spreved čez 40.000 oseb.

Prvi v paradi so bili policaji, 60 moških nemškega pokolenja, te pač ne morem hvaliti; znano je, da je, ameriški policaj prava bestija, zver v človeški podobi, brezčasen napram delavcu pa najsibode naroda kakor žigzagolji. Za temi je jezdil "Grand-Marshal" in njegov štab; potem nepregledna vrsta avtomobilov, vsi z zelenjem in cvetjem okrašeni in v avstrijskih ter nemških zastavah zaviti. Število avtomobilov je presegalo čez 123, potem 62 kočij z parom konji, ravno tako v hrastovem zelenju in zastavah, v katerih so se vozili bolj premožni in ugledni meščani. Potem se je počasnno premikal umetno napravljen voz z 6 pari konj; spomenik Bismarcka. Nadalje voz z 8 pari konj v avstrijsko-cesarskih zastavah, v sredini pa se je pomosno dvigal spomenik očeta Radetkajja, za tem in med tem je sledila pehota, vsaka divizija pa je imela godbo na čelu.

Nekako radostno je udrihalo vsakemu srce na ta dan, vsaki je hotel biti Nemec ali vsaj poskušal nemško govoriti. Sprevedniki na pouličnih železnicah, podjetni služabniki, vsaki je hotel biti Nemec na ta dan. Popoldan se je podala vsa deputacija na "Expositon Grand", kjer

je bilo obilo razveseljevanja in proste zabave. Razstavno poslopje je na ta dan obiskalo 85.000 oseb, kar je prineslo mestu lep dobiček. Ko se je solnce topilo na morsk gladini, v lahno zibajoče valove in se vlegel mrak na zemljo, tedaj se je priprgalo na razstavnem ozemlju nebroj luči, katere število presegajo 1.500.000. Potem so v "Auditorium Hall" zaigrali cesarsko h. mo. Marskatereza je oko zarosilo, spominjajoč se na mlado-stna leta, ki jih je preživel v svoji domovini in sedaj pa v tako oddaljeni tujini.

Ob 9. uri zvečer pa je bilo 900 umetelnih ognjev v zrak. Torej 18. avgusta 1909 si bomo ohranili v dolg in blag spomin, kajti to je redka priložnost, v tako daljni tujini praznovati svoj "narodni praznik".

Ob enem pa se imamo zahvaliti bratom Nemcem, ki so pripomogli, da smo dobili ugled pri angleških domačinih.

Kaj pravite, cenjeni urednik, ko bi bilo pri tej slavnosti en par kranjskih razgrajev? Ali da bi na enak način slavil kak narod recimo nemški v beli Ljubljani svoj "narodni praznik"? Pr. .... dš. sprankto be bom in s kamenjem pobil. Kaj ne to je ideja?

Rojako u v stari domovini pa svetujem: Delujte složno z Nemci, le na ta način vam je možno priti do eventualnega otstanka v gospodarskem oziru.

Pozdravljam vse svobodnomošče rojake okraj luže!

A. Werschling.